

Łukasz Topolewski

Polska w drodze do strefy euro

Rynek - Społeczeństwo - Kultura nr 3 (7), 11-16

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Polska w drodze do strefy euro

Poland on its Way to the Eurozone

Łukasz Topolewski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Praca dotyczy przystąpienia Polski do strefy euro. W artykule przedstawione zostały rozważania teoretyczne związane z przyjęciem wspólnej waluty. Na wstępie zaprezentowano etapy integracji i zarys historii unii walutowej. Kolejno poruszono także kwestie korzyści i kosztów przystąpienia do strefy euro. Następna część pracy opisuje warunki Traktatu z Maastricht i analizuje na jakim etapie spełnienia jego kryteriów znajduje się Polska. Na przykładzie Narodowego Banku Polskiego opisano proces dostosowywania krajowych instytucji do wymogów obowiązujących w Unii. Na koniec publikacji zaprezentowano wyniki badań dotyczące opinii podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, na temat szans i zagrożeń wynikających z akcesji Polski do strefy euro.

The article concerns the Polish accession to the Eurozone. It presents the theoretical considerations related to the adoption of the common currency. The introduction presents the stages of integration and an outline of the history of the monetary union. It also raises the issues of costs and benefits of the accession to the Euro zone. Next part of the paper describes the conditions of the Treaty of Maastricht and analyzes the stage at which Poland is at present. The example of the Polish National Bank depicts the process of adapting of the national institutions to the requirements of the Union. At the end the publication presents the results of surveys taking into considerations the opinions of the people running their own companies on the opportunities and risks of the accession of Poland to the Euro zone.

Wstęp

Wydarzenia z ostatnich lat związane z zawirowaniami finansowymi oraz ich konsekwencje w krajach europejskich powodują, że coraz poważniej trzeba się zastanowić nad momentem wstąpienia Polski do strefy euro. Kryzys finansowy unaoczniał wewnętrzne problemy wielu gospodarek. Celem tego artykułu jest przedstawienie rozważań na temat akcesji Polski do unii gospodarczej i walutowej. Na podstawie analizy literaturowej autor przedstawia pokrótce historię eurolandu, korzyści i koszty dla krajów członkowskich, jak również kroki jakie nasz kraj już poczynił w celu dalszej integracji.

Proces integracji gospodarczej rozpoczął się w 1952 r., kiedy to sześć państw: Belgia, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Francja i Włochy utworzyły Europejską Wspólnotę Węgla i Stali (EWWiS). Osiem lat później te same państwa założyły Europejską Wspólnotę Gospodarczą (EWG) i Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (EURATOM). Pogłębiające się powiązania między krajami spowodowały utworzenie Wspólnoty Europejskiej (WE), a Traktat z Maastricht podpisany w 1993 r. ustanowił Unię Europejską (UE). W miarę upływu czasu rosła liczba państw członkowskich. W 1973 r. Wspólnotę poszerzyły Dania, Irlandia i Wielka Brytania, natomiast Grecja wstąpiła osiem lat później. Państwa półwyspu iberyjskiego - Portugalia i Hiszpania

rozszerzyły Wspólnotę w 1986 r. W 1995 r. przystąpiły także Austria, Finlandia i Szwecja. Kolejnymi krajami członkowskimi, które dołączyły do Wspólnoty 1 maja 2004 r. były: Litwa, Łotwa, Słowenia, Słowacja, Polska, Węgry, Malta, Czechy, Cypr i Estonia. Kraje, które jako ostatnie wstąpiły do Unii, czyli Bułgaria i Rumunia, uczyniły to 1 stycznia 2007 r. (*Raport o konwergencji* 2013).

Proces integracji europejskiej można podzielić na trzy etapy. Pierwszy z nich polegał na wyeliminowaniu wszelkich barier, które utrudniały swobodny przepływ towarów, usług, osób i kapitału. Tworzenie wspólnego rynku miało miejsce w latach 1990-1993. Ustanowienie Europejskiego Instytutu Walutowego zapoczątkowało drugi etap polegający na przygotowaniach do wprowadzenia wspólnej waluty. W ramach tego etapu unikano nadmiernych deficytów budżetowych oraz zacieśniano zbieżność polityki gospodarczej państw członkowskich (*Raport o konwergencji* 2013). Wprowadzenie wspólnej waluty (euro) miało miejsce 1 stycznia 1999 r. Początkowo euro obowiązywało tylko w obrocie bezgotówkowym, natomiast od 2002 r. zaczęło funkcjonować także w gotówce. Prowadzenie polityki pieniężnej przekazano Europejskiemu Bankowi Centralnemu, co zapoczątkowało trzeci i zarazem ostatni etap tworzenia unii gospodarczej i walutowej. Do państw, które od początku przyjęły euro należą: Belgia, Niemcy, Hiszpania, Francja, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Holandia, Austria, Portuga-

lia i Finlandia. Z czasem to grono poszerzyło się o: Grecję, Słowenię, Maltę, Cypr, Słowację i Estonię (polskawue.gov.pl 2013).

Poruszając problematykę integracji europejskiej należy wspomnieć o teorii optymalnego obszaru walutowego (OOW). Prekursorem tego zagadnienia jest Robert Mundell, który w 1961 r. przedstawił teoretyczne koncepcje utworzenia optymalnego obszaru walutowego. Według tej teorii zakłada się, że taki obszar tworzy grupa kilku państw, w których obowiązuje jedna waluta lub kilka walut, ale warunkiem jest istnienie sztywnego kursu wymiany między nimi. Tworzenie nowego obszaru walutowego ma sens tylko wtedy, gdy ma miejsce poprawa dobrobytu ludności zamieszkującej dany teren. Wzrostowi korzyści sprzyja duża wymiana handlowa między krajami oraz wysoka mobilność czynników produkcji, zwłaszcza pracy. Ekonomista ten zakłada również brak mobilności zewnętrznej (Krajewski 2012). Te cechy powinny warunkować automatyczne dostosowania, likwidujące stan nierównowagi płatniczej oraz bezrobocia, bez konieczności stosowania instrumentów polityki pieniężnej czy polityki fiskalnej (Bukowski 2007). Mundell twierdzi, że wielkość optymalnego obszaru walutowego warunkują następujące czynniki (Krajewski 2012):

- możliwość pełnienia przez pieniądź funkcji środka płatniczego, czego następstwem byłby wniosek, że taki obszar mógłby obejmować cały świat, gdyż doprowadziłoby to do kosztów wymiany na poziomie zerowym;
- określona wielkość rynku dewizowego powinna wykluczyć możliwość wpływania pojedynczych podmiotów na kurs rynkowy (poza bankiem centralnym);
- iluzja pieniądza.

Ekonomista ten przyjmuje, że warunkiem koniecznym do zbudowania optymalnego obszaru walutowego jest mobilność czynników produkcji przy jednoczesnym stanie pełnego zatrudnienia i równowadze bilansu płatniczego, jak również działaniach władz ukierunkowanych na zwalczanie inflacji. Mundell próbował określić optymalną wielkość obszaru walutowego, nie sugerując przy tym ustalonego miernika. Obszar ten nie może być zbyt mały ze względu na zjawisko iluzji pieniądza, czyli opieranie się na wartościach nominalnych, a nie realnych, jak również z powodu konieczności minimalizowania możliwości spekulacji na rynku walutowym. Wzrost obszaru walutowego powoduje, że zjawisko iluzji pieniądza jest coraz mniejsze. Górną granicą wielkości obszaru walutowego jest cały świat, gdyż wtedy koszty wymiany byłyby na poziomie zerowym. Przed przystąpieniem do obszaru walutowego należy dokonać analizy opłacalności takiego przedsięwzięcia (Krajewski 2012).

Korzyści i koszty przystąpienia Polski do strefy euro

W związku z przystąpieniem Polski do strefy euro należy przyjrzeć się korzyściom i kosztom z tym związanym. Mimo, że decyzja o przyjęciu wspólnej waluty została już podjęta, wspomniany bilans szans i zagrożeń ma zasadnicze znaczenie dla wyboru optymalnego momentu wstąpienia do unii walutowej. Ponadto owa analiza pozwoli wyciągnąć wnioski w celu maksymalizacji korzyści oraz minimalizacji kosztów.

Akcesja Polski do unii monetarnej wiąże się z likwidacją kursu wymiany złotego na euro. W konsekwencji bezpośrednią korzyścią będzie redukcja kosztów transakcyjnych, co spowoduje, że środki przeznaczone na obsługę operacji walutowych będzie można przeznaczyć na inne cele. Przesunięcie tych zasobów powinno sprawić, że wzrośnie wydajność czynników wytwórczych, a co za tym idzie także dodatkowy przyrost PKB. Należy zaznaczyć, że korzyści płynące z likwidacji kosztów transakcyjnych będą zależeć od stopnia otwartości polskiej gospodarki na handel z pozostałymi krajami strefy euro. Według szacunków eliminacja tego czynnika powinna prowadzić do wzrostu PKB o około 0,21% (Borowski 2004). Zniesienie kursu wymiany powoduje także eliminację ryzyka kursowego. Redukcja tego czynnika wpłynie na decyzje inwestycyjne zarówno eksporterów, jak i importerów, gdyż umożliwi to trafniejsze przewidywanie opłacalności realizowanych projektów. Powinno to prowadzić do ożywienia wymiany handlowej. Wzmocniony handel przyczynia się do rozprzestrzeniania wiedzy i nowych technologii, co spowoduje wzrost wydajności i przyspieszenie rozwoju gospodarczego. Eliminacja ryzyka kursowego spowoduje spadek stóp procentowych. Obniżka wynika z zawartej w nich premii z tytułu ryzyka zmienności cen wymiany walut. W konsekwencji obniży się koszt kapitału obcego dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, co powinno sprzyjać wzrostowi inwestycji krajowych (nbportal.pl 2013). Zniesienie kursu wymiany będzie także oddziaływać na stabilność gospodarczą oraz ograniczenie ryzyka makroekonomicznego, tak więc przyjęcie waluty euro zwiększy wiarygodność Polski jako partnera handlowego. Po przyjęciu euro kraj będzie lepiej postrzegany, co może spowodować podniesienie *ratingu* Polski, a co za tym idzie mniejsze koszty obsługi długu (Pacho 2009). Wymienione wyżej czynniki, czyli zniesienie kursu wymiany, niższe stopy procentowe oraz większa wiarygodność sprzyjają rozwojowi inwestycji. Krajowe podmioty, dzięki niższemu oprocentowaniu będą miały łatwiejszy dostęp do obcych źródeł finansowania i zwiększy się ich skłonność do rozsze-

rzania swojej działalności. Integracja rynków finansowych spowoduje też większą konkurencję banków, czyli zmniejszy się koszt wszelkich usług finansowych. Dodatkowo stabilizacja gospodarcza oraz zniesienie kursu wymiany wraz z wszelkimi jego konsekwencjami będzie sprzyjać napływowi bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Przyjęcie euro spowoduje także trafniejszą porównywalność cen i większą konkurencję, co jest zaletą dla konsumenta. Wymienione wyżej aspekty sprzyjają lepszej akumulacji kapitału oraz zwiększonej wydajności czynników produkcji. Wszystko sprowadza się do rozwoju gospodarczego i wzrostu PKB *per capita* (Lech 2009).

Z integracją wiązą się także znaczne koszty, z których najważniejszym jest utrata autonomicznej polityki pieniężnej. Biorąc pod uwagę to, że kraje należące do strefy euro mają zróżnicowane sytuacje gospodarcze, prowadzenie wspólnej polityki nie zawsze musi być rozwiązaniem optymalnym. Wynika to z faktu, że nie można ustalić jednokrotnej stopy procentowej dla kraju znajdującego się w fazie recesji, i w innym, przeżywającym ożywienie gospodarcze. Stąd też przed wstąpieniem do unii monetarnej, państwa kandydujące powinny dążyć do synchronizacji przebiegu cyklu koniunkturalnego. Istotną kwestią jest ryzyko wystąpienia szoków asymetrycznych, a w sytuacji wejścia do strefy euro do stabilizacji gospodarczej na poziomie krajowym pozostaje tylko i wyłącznie polityka budżetowa. Biorąc pod uwagę postanowienia Traktatu z Maastricht i obecny poziom długu publicznego w Polsce, oddziaływanie przy pomocy polityki fiskalnej może się okazać znacznie ograniczone. W celu spełnienia kryteriów fiskalnych określonych w Traktacie trzeba dokonać znacznych cięć wydatków państwa. Należy zaznaczyć, że środki przeznaczone na niektóre sektory gospodarki i tak są już na niskim poziomie. Z tego względu dobrze byłoby rozłożyć procesy integracyjne w czasie, co wpłynie na złagodzenie ich restrykcyjnego charakteru (Borowski 2004). Utrata autonomicznej polityki pieniężnej spowoduje także eliminację dochodów z emisji pieniądza, które stanowiły wpływ dla Narodowego Banku Polskiego (Pronobis 2008). Do kosztów należy również zaliczyć rezygnację z prowadzenia własnej polityki kursu walutowego. W przypadku Polski stanowi on ważny instrument równoważenia ujemnych skutków szoków zewnętrznych. Deprecjacja obecnej waluty korzystnie oddziałuje na poprawę konkurencyjności, zwiększając eksport i zmniejszając import. Zmniejszanie siły nabywczej złotego nie może stanowić ciągłej stymulacji eksportu. Jego wykorzystanie powinno mieć charakter incydentalny (Kitowski 2010).

Kryteria Traktatu z Maastricht

Każdy kraj, który chce wstąpić do strefy euro musi spełnić odpowiednie warunki, które są zawarte w Traktacie z Maastricht. Do tych warunków zalicza się (nbportal.pl 2013):

- kryterium stabilności cen;
- kryteria fiskalne;
- kryterium stóp procentowych;
- kryterium kursowe.

Kryterium stabilności cen polega na tym, że inflacja nie może być wyższa od średniego poziomu inflacji w trzech krajach o najniższej inflacji +/- 1,5 punktu procentowego (nbportal.pl 2013).

Tabela 1. Kryterium stabilności cen

Rok	Inflacja w Polsce	Wartość referencyjna
2010	2,7%	1,0%
2011	3,9%	2,4%
2012	4,0%	3,1%

Źródło: *Raport o konwergencji 2010*, (2012) ECB, www.ecb.int, s. 42 [25.03.2013].

Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli 1, w Polsce, w ostatnich trzech latach, kryterium inflacyjne nie było spełnione. Pozytywnym akcentem jest to, że różnica między krajową inflacją a wartością referencyjną jest coraz mniejsza.

Kryteria fiskalne dotyczą wielkości deficytu budżetowego i długu publicznego. Deficyt budżetowy nie może przekroczyć 3% PKB, natomiast dług publiczny nie powinien być wyższy niż 60% PKB (nbportal.pl 2013). Wartości dla tego kryterium prezentuje tabela 2.

Tabela 2. Kryteria fiskalne

Rok	Deficyt budżetowy	Dług publiczny
2010	-7,8%	54,8%
2011	-5,1%	56,3%
2012	-3%	55%
Wartość referencyjna	-3%	60%

Źródło: *Raport o konwergencji 2010*, (2012) ECB, www.ecb.int, s. 42 [25.03.2013].

W Polsce utrzymuje się ciągły deficyt budżetowy. Jedynie w 2012 r. osiągnęliśmy deficyt na poziomie wartości referencyjnej. Lepsza sytuacja jest w przypadku długu publicznego, którego poziom zbliża się do wyznaczonej wartości, ale jeszcze jej nie osiągnął.

Kryterium stóp procentowych informuje, że długoterminowa stopa procentowa nie może różnić się od średniego poziomu stóp procentowych w trzech krajach o najniższej inflacji +/- 2 punkty procentowe (nbportal.pl 2013).

Tabela 3. Kryterium stopy procentowej

Rok	Długoterminowa stopa procentowa dla Polski	Wartość referencyjna
2010	5,8%	6,0%
2011	6,0%	b. d.
2012	5,8%	5,8%

Źródło: *Raport o konwergencji 2010*, (2012) ECB, www.ecb.int., s. 42 [25.03.2013], b.d. - brak danych.

Jeżeli chodzi o kryterium stopy procentowej, to Polska mieści się poniżej wartości referencyjnej, jak pokazuje tabela 3.

Kryterium kursowe polega na tym, że ustalony kurs wymiany w stosunku do euro nie może się wahać bardziej niż +/- 15%. Dotyczy to okresu, kiedy waluta znajdzie się w systemie ERM II, czyli dwóch lat (nbportal.pl 2013).

Tabela 4. Kryterium kursowe

Rok	Kurs wobec euro	Wartość referencyjna
2010	7,7%	+/- 15%
2011	-3,2%	
2012	-2,4%	

Źródło: *Raport o konwergencji 2010*, (2012) ECB, www.ecb.int., s. 42 [25.03.2013].

Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli 4, biorąc pod uwagę ostatnie 3 lata kurs wahał się w mniejszym stopniu niż wartość referencyjna.

W 2012 r. Polska nie dostosowała się tylko do kryterium inflacyjnego, ale według prognoz inflacja w Polsce ma mieć tendencję spadkową.

Dostosowania Narodowego Banku Polskiego do wymagań ESBC

Obowiązujące w Polsce unormowania prawne powodują, że wprowadzone w Narodowym Banku Polskim zasady funkcjonowania nie odbiegają od standardów europejskich. Wdrażane nowelizacje spowodowały reformę instytucjonalną i zmiany w procesie decyzyjnym polskiej polityki pieniężnej. Należy jednak dokonać uściśleń w zakresie niezależności banku centralnego.

Zgodnie z art. 23 Ustawy o Narodowym Banku Polskim z 29 sierpnia 1997 r., Prezes NBP przekazuje Radzie Ministrów i Ministrowi Finansów projekty dotyczące polityki pieniężnej, ustawy budżetowej, bilansu płatniczego oraz innych ustaleń (Ustawa o NBP). Takie rozwiązania odbiegają od postanowień Traktatu o Unii Europejskiej i Statutu ESBC, które wymagają od członków organów decyzyjnych poszczególnych banków centralnych, aby nie sugerowali się dyspozycjami organów i instytucji Wspólnoty, rządów państw członkowskich, jak również wszelkich innych organów. Stąd w zakresie niezależności instytucjonalnej wymaga się zmian w zapisie ustawy dotyczących akt przekazywanych przez Prezesa NBP. Według uwarunkowań europejskich nie mogą to być projekty dokumentów, lecz ostateczne teksty (Sobol 2008).

W zakresie niezależności personalnej zgodnie z polskim ustawodawstwem Prezes NBP jest powoływany i odwoływany przez Sejm na wniosek Prezydenta. Artykuł 14.2 Statutu ESBC informuje, że Prezes może zostać zwolniony z pełnienia tego urzędu w przypadku, gdy dopuści się poważnego uchybienia lub nie spełnia warunków koniecznych do piastowania swych funkcji. Należy zaznaczyć, że owa zgodność występuje w przypadku ograniczenia podstaw odwołania Prezesa NBP, które są wymienione w art. 9 pkt. 5. Doprecyzowania wymaga także punkt 3 wspomnianego artykułu, gdyż po wstąpieniu NBP do Europejskiego Systemu Banków Centralnych, Prezes NBP stanie się również członkiem Rady Generalnej Europejskiego Banku Centralnego. Stąd w słowach przysięgi należy uwzględnić także interesy Wspólnoty (Sobol 2008).

Biorąc pod uwagę niezależność finansową, należy zmienić zapis dotyczący kontroli Najwyższej Izby Kontroli, która musi odbywać się bez uszczerbku dla zadań, które są realizowane przez NBP, jak również związanych z przynależnością do ESBC (Sobol 2008).

Przed pełną akcesją Polski do unii gospodarczej i walutowej, zmian wymaga art. 227 Konstytucji oraz ustawa o NBP, zgodnie z którymi takie czynności jak: kształtowanie

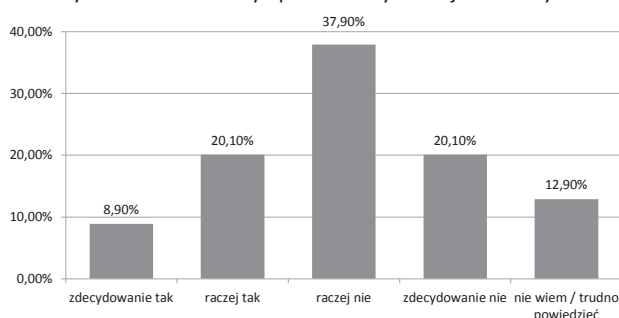
i realizacja polityki pieniężnej, zarządzanie rezerwami dewizowymi oraz emisja banknotów leży wyłącznie w gestii NBP. Zatem konieczne jest uwzględnienie uprawnień EBC. Warunkiem przystąpienia do strefy euro jest pełna harmonizacja instrumentów polityki pieniężnej. W dalszym ciągu trwają prace nad ich unifikacją, ale co warto zauważyć, zarówno rynek krajowy, jak i europejski charakteryzują się odmienną sytuacją. Obszar Eurosystemu cechuje permanentny niedobór płynności. W związku z tym banki komercyjne wymagają operacji zasilających w płynność. Odmienią sytuacją wyróżnia się polski rynek bankowy, gdzie NBP musi absorbować płynność banków komercyjnych. Wobec tego kierunek działań obu instytucji jest odmienny, jak również wykorzystywane są ku temu różne instrumenty (Sobol 2008).

Badanie opinii publicznej

Badanie zostało przeprowadzone wśród przedsiębiorców z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. Jego podstawowym celem było zapoznanie się z opinią podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na temat szans i zagrożeń związanych ze wstąpieniem Polski do strefy euro. Kwestionariusz w ramach badania został opracowany przez Biuro Integracji ze Strefą Euro, które działa przy Narodowym Banku Polskim. W ankiecie wzięło udział dwustu dwudziestu czterech respondentów. Struktura badanej grupy kształtowała się następująco: 89% stanowiły mikro i małe firmy, 9% średnie i 2% duże przedsiębiorstwa (Garbowski 2008).

Na pytanie odnośnie opinii dotyczącej przyjęcia przez Polskę euro - strukturę odpowiedzi przedstawia wykres 1.

Wykres 1. Zwolennicy i przeciwnicy akcesji do strefy euro

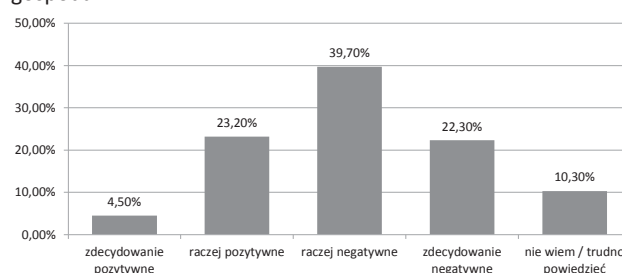
Źródło: Garbowski M., (2008) *Polska w strefie Euro- szanse i zagrożenia w opinii przedsiębiorców z terenu województwa warmińsko-mazurskiego* [w:] Ostaszewski J., red., Polska w strefie euro. Szanse i zagrożenia, Warszawa: Szkoła Główna Handlowa - Oficyna Wydawnicza, s. 318.

Zgodnie z wykresem 1 za przyjęciem waluty euro opowiada się zaledwie 29% ankietowanych. Do zdecydowanych

eurosceptyków należy 20,1% respondentów. Negatywną opinię o przyjęciu nowej waluty wykazuje prawie 38% badanych, co powoduje, że istotna większość jest przeciwko wstąpieniu Polski do strefy euro (58%). 12,9% ankietowanych nie ma sprecyzowanego zdania na ten temat.

Kolejne pytanie dotyczyło oceny skutków wstąpienia Polski do strefy euro. Wyniki sondażu prezentuje wykres 2.

Wykres 2. Ocena skutków wprowadzenia euro dla polskiej gospodarki

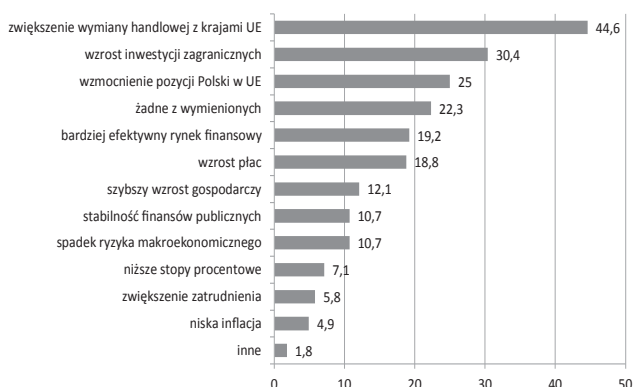
Źródło: Garbowski M., (2008) *Polska w strefie Euro- szanse i zagrożenia w opinii przedsiębiorców z terenu województwa warmińsko-mazurskiego* [w:] Ostaszewski J., red., Polska w strefie euro. Szanse i zagrożenia, Warszawa: Szkoła Główna Handlowa - Oficyna Wydawnicza, s. 321.

Badanie wykazało, że 27,7% ankietowanych stwierdziło, że wstąpienie do unii monetarnej jest korzystne dla Polski, natomiast aż 62% respondentów jest zdania, że przyjęcie euro wpłynie negatywnie na krajową gospodarkę. Pozostałe 10,3% badanych nie potrafiło się jednoznacznie określić.

Kolejne pytanie dotyczyło korzyści z wejścia do strefy euro postrzeganych przez respondentów.

Wykres 3 prezentuje strukturę odpowiedzi. Największych szans badani upatrują w zwiększeniu wymiany handlowej z krajami Unii Europejskiej (44,6% wskazań). Do kolejnych korzystnych czynników zaliczono także: wzrost inwestycji zagranicznych (30,4% respondentów), wzmocnienie pozycji Polski w Unii Europejskiej (25% ankietowanych) oraz pozostałe, które nie zostały wymienione w kwestionariuszu (22,3% badanych). Do najrzadziej wskazywanych korzyści należały: niższe stopy procentowe (7,1% wskazań), zwiększenie zatrudnienia (5,8% respondentów), niska inflacja (4,9% badanych), natomiast 1,8 % przedsiębiorców dostrzega jeszcze inne korzyści.

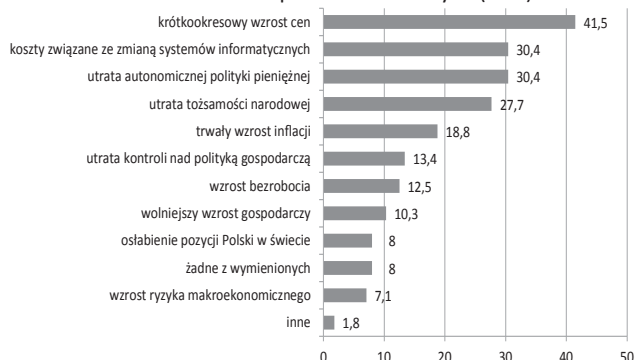
Wykres 3. Korzyści z wejścia do strefy euro w opinii ankietowanych (w %)

Źródło: Garbowski M., (2008) *Polska w strefie Euro - szanse i zagrożenia w opinii przedsiębiorców z terenu województwa warmińsko-mazurskiego* [w:] Ostaszewski J., red., *Polska w strefie euro. Szanse i zagrożenia*, Warszawa: Szkoła Główna Handlowa - Oficyna Wydawnicza, s. 323.

Ostatnie pytanie skierowane do ankietowanych dotyczyło kosztów i zagrożeń związanych z akcesją Polski do unii monetarnej. 41,5% ankietowanych za największy koszt uznało krótkookresowy wzrost cen. Do pozostałych znaczących kosztów zaliczono: utratę autonomicznej polityki pieniężnej i koszty związane ze zmianą systemów informatycznych (po 30,4% wskazań) oraz utratę tożsamości narodowej (27,7% respondentów). Najmniej istotnymi kosztami wynikającymi z przyjęcia euro określono: osłabienie pozycji Polski w świecie (8% ankietowanych), wzrost ryzyka makroekonomicznego (7,1% badanych) oraz inne, których kwestionariusz nie objął (1,8% wskazań). Wykres 4 przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów.

Wykres 4. Największe zagrożenia i koszty wynikające z wprowadzenia euro w Polsce w opinii ankietowanych (w %)

Źródło: Garbowski M., (2008) *Polska w strefie Euro - szanse i zagrożenia w opinii przedsiębiorców z terenu województwa warmińsko-mazurskiego* [w:] Ostaszewski J., red., *Polska w strefie euro. Szanse i zagrożenia*, Warszawa: Szkoła Główna Handlowa - Oficyna Wydawnicza, s. 322.

Podsumowując powyższe badanie, respondenci opowiadają się raczej sceptycznie wobec przyjęcia euro i dostrzegają więcej zagrożeń niż szans. Być może wynika to stąd, że opinia publiczna nie jest do końca świadoma korzyści związanych ze wstąpieniem Polski do strefy euro.

Podsumowanie

Przyjęcie przez Polskę wspólnej waluty wymaga jeszcze wielu przygotowań. Na chwilę obecną nasz kraj nie wywiązuje się ze wszystkich postanowień Traktatu z Maastricht, które każde państwo członkowskie musi bezwzględnie wypełnić. Należy być świadomym, że akcesja Polski do strefy euro przyniesie wiele korzyści, ale wiąże się także z pewnymi kosztami. Stąd analiza szans i zagrożeń powinna spowodować wybór odpowiedniego momentu wstąpienia do unii monetarnej, w ten sposób, aby maksymalizować korzyści oraz minimalizować koszty. Kolejnym aspektem jest przygotowanie wszystkich instytucji na przyjęcie euro. W miarę upływu czasu polskie ustawodawstwo i rozwiązania funkcjonalne są coraz bardziej zbliżone do wymagań europejskich. Najbliższe lata należy wykorzystać w jak najlepszy sposób, aby zwiększyć opłacalność przyjęcia wspólnej waluty. Biorąc pod uwagę fakt uczestnictwa kandydata do strefy euro w systemie ERM II, Polska może przyjąć euro najwcześniej za 2 lata.

Bibliografia

1. Borowski J., red., (2004) *Raport na temat korzyści i kosztów przystąpienia Polski do strefy EURO*, Warszawa: NBP.
2. Bukowski S.I., (2007) *Unia monetarna. Teoria i praktyka*, Warszawa: Difin.
3. Kitowski J., red., (2010) *Korzyści i koszty wprowadzenia euro przez Polskę w świetle doświadczeń Słowacji*, Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
4. Krajewski P., red., (2012) *Gospodarka Polski w perspektywie wstąpienia do strefy euro. Ujęcie ilościowe*, Warszawa: Polskie wydawnictwo Ekonomiczne.
5. Lech A., red., (2009) *Przystąpienie Polski do unii ekonomiczno-monetarnej. Perspektywy i uwarunkowania*, Łódź: Instytut Ekonomii UŁ.
6. Ostaszewski J., red., (2008) *Polska w strefie Euro. Szanse i zagrożenia*, Warszawa: Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.
7. Pachon W., red., (2009) *Europejska integracja od a do z*, Warszawa: NBP.
8. Pronobis M., (2008) *Polska w strefie euro*, Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
9. *Raport o konwergencji*, www.ecb.int [25.03.2013].
10. Sobol M., (2008) *Polityka pieniężna Narodowego Banku Polskiego w drodze do Euro*, Warszawa: CeDeWu.
11. Ustawa o Narodowym Banku Polskim Dz. U. z 2005 Nr 1, poz. 2 z późn. zm.
12. www.nbpportal.pl.
13. www.polskawue.gov.pl.